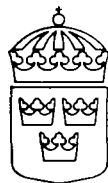

Socialförsäkringsutskottets betänkande 1988/89:SfU10 Administration av socialförsäkring

1988/89
SfU10

FEMTE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen (socialdepartementet) har i proposition 1988/89:100, bil. 7, föreslagit riksdagen att

under punkt B 1 till Riksförsäkringsverket för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 400 724 000 kr.,

under punkt B 2 till Allmänna försäkringskassor för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 513 000 000 kr.

Motionerna

1988/89:Sf213 av Karin Israelsson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande arvodering av ledamöter i socialförsäkringsnämnder.

1988/89:Sf220 av Britta Bjelle (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att pensionsbevis automatiskt utfärdas för sjuk- och förtidspensionärer.

1988/89:Sf224 av Görel Thurdin m.fl. (c) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändig information till kroniskt sjuka om det sociala trygghetssystemet.

1988/89:Sf231 av Ewa Hedkvist Petersen och Monica Öhman (båda s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om årlig redovisning av ATP-poäng på den slutliga skattsedeln.

1988/89:Sf237 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de allmänna försäkringskassorna bör ges en samordnande roll i allt rehabiliteringsarbete.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:So423.

1988/89:Sf266 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att varje handikappad bör erbjudas en kontaktperson vid försäkringskassan i enlighet med vad i motionen anförts.

1988/89:Sf293 av Gustav Persson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om överförande av tjänster och lönedel m.m. från riks försäkringsverket till försäkringskassorna.

1988/89:Sf300 av Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ATP-poäng och högsta medelpoängen för ATP införs på den slutliga skattsedeln.

1988/89:Sf301 av Hans Rosengren m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rehabiliteringssamverkan och resurssamordning.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskning inom ramen för rehabiliteringsområdet kopplat till forskning inom socialförsäkringsområdet.

1988/89:Sf303 av Hans Nyhage (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tiden för inbetalning av restskatt.

1988/89:Sf315 av Karin Israelsson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försäkringskassornas rätt att fritt disponera över sina resurser och möjligheter att anställa personal i försäkringskassan.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nedläggningar av lokalkontor.

1988/89:Sf320 av Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen utreder frågan om åtgärder vid speciella jävssituationer och därefter om så anses påkallat ger riks försäkringsverket i uppdrag att utarbeta anvisningar om hur försäkringskassorna skall kunna på ett lämpligt sätt hantera denna fråga.

1988/89:Sf329 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar att till Allmänna försäkringskassor för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 603 600 000 kr., dvs. 90 600 000 kr. utöver regeringens förslag.

1988/89:Sf342 av Bengt Kindbom och Gunilla André (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samverkan mellan försäkringskassan och landstinget i Skaraborgs län.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:So516.

1988/89:Sf359 av Sigge Godin m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av ett vitt förgrenat kontorsnät för försäkringskassorna.

1988/89:Sf361 av Marianne Ståhlberg och Gustav Persson (båda s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de möjligheter som öppnas till en aktivare rehabiliterings- och sjukdomsförebyggande verksamhet för försäkringskassorna genom inrättande av lokala sjukförsäkringsregister.

Ansvarsfördelning mellan riks försäkringsverket och försäkringskassorna

Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna samt de lokala organ som regeringen bestämmer har enligt 1 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) hand om den allmänna försäkringen.

Riksförsäkringsverket är central förvaltningsmyndighet för ärenden som rör den allmänna försäkringen, delpensionsförsäkringen, arbetsskadeförsäkringen, allmänna barnbidrag och bidragsförskott samt för vissa utbetalningsärenden. Verkets uppgift är huvudsakligen att leda och utöva tillsyn över försäkringskassornas verksamhet, verka för att socialförsäkrings- och bidragssystemet tillämpas likformigt och rättvist samt svara för uppföljning och utvärdering. Riksförsäkringsverket svarar dessutom för handläggningen av bl.a. yrkesskadeförsäkring samt ärenden enligt vissa äldre författningar.

Försäkringskassorna, som är 26 till antalet, finns för varje landstingskommun och kommun som inte tillhör landstingskommun. De är offentlighetsrättsliga organ med egna styrelser. Försäkringskassornas huvudsakliga uppgift är att handlägga enskilda ärenden inom försäkrings- och bidragsområdet. Hos försäkringskassorna finns för närvarande omkring 15 000 årsarbetare, varav ca 10 600 årsarbetare finns vid lokalkontoren.

Inom socialförsäkringsadministrationen har under flera år pågått ett omfattande förändringsarbete. Genom riksdagsbeslut år 1983 (prop. 1982/83:127, SfU 24, rskr. 342) fastlades riksförsäkringsverkets roll och uppgifter som central förvaltnings- och tillsynsmyndighet inom socialförsäkringsområdet samt arbetsfördelningen mellan verket och försäkringskassorna. Handläggningen av det stora flertalet enskilda försäkringsärenden har successivt anförtrotts kassorna. För närvarande pågår inom försäkringskassorna ett utvecklingsarbete där målet är att i princip all individriktad handläggning av försäkringsärenden skall förläggas till försäkringskassornas lokalkontor. I propositionen anförs att denna decentralisering i huvudsak bör vara genomförd under budgetåret 1991/92. Vidare anförs att organisation och arbetssätt bl.a. härigenom förändras i riktning mot större ansvar och befogenheter för enskilda handläggare.

Riksförsäkringsverket har i sin anslagsframställning för budgetåret 1989/90 anfört att det finns behov av ett förtydligande angående ansvarsfördelningen mellan riks försäkringsverket och försäkringskassorna. Verket har hemställt att regeringen klargör sin inställning beträffande verkets ledningsansvar inom socialförsäkringsadministrationen.

I propositionen anförs i denna fråga att markeringen av riksförsäkringsverkets ansvar för den centrala lednings- och tillsynsfunktionen skall ses i förening med de starka strävanden mot en decentralisering som gäller på området. Det är synnerligen viktigt att strävandena mot en fortsatt decentralisering fortgår med oförminskad intensitet. Dåvarande departementschefen erinrar om att i proposition 1986/87:99 om ledningen av den statliga förvaltningen betonas vikten av decentralisering och att samtidigt detaljreglering via statsbidrag och centrala myndigheters normgivning måste minska.

Vidare erinrar hon om att regeringen den 24 november 1988 har utfärdat en förordning med ny instruktion för riksförsäkringsverket, där verkets roll och ansvar läggs fast i enlighet härmed. De grundläggande reglerna om verkets och försäkringskassornas uppgifter finns dock i lagen om allmän försäkring. I propositionen anges även att införandet av ett nytt budgeteringssystem har inneburit en övergång till ram- och målstyrning inom det administrativa området. Genom utnyttjande av ekonomiska styrinstrument har behovet av administrativa detaljregleringar kunnat begränsas kraftigt. Även inom detta område har således en betydande decentralisering skett från riksförsäkringsverket till försäkringskassorna. Dåvarande departementschefen framhåller att det är angeläget att ytterligare decentralisering av beslutsbefogenheter inom det administrativa området kommer till stånd. Härigenom kan försäkringskassornas styrelser ta sitt ansvar för socialförsäkringens tillämpning och för de administrativa ledningsfunktionerna inom kassan. I propositionen framhålls dock att det krävs ett förtroendefullt samarbete mellan riksförsäkringsverket och försäkringskassorna för att socialförsäkringsadministrationen skall fungera effektivt.

I motion Sf293 begär Gustav Persson m.fl. ett tillkännagivande om att personal och lönedel bör kunna överföras från riksförsäkringsverket till försäkringskassorna. Motionärerna anför att riksförsäkringsverkets främsta uppgifter bör vara att utöva tillsyn över försäkringskassorna och utvärdera socialförsäkringens verksamhet. All ärendehandläggning bör däremot ske vid försäkringskassorna. Även annan verksamhet bör kunna överföras till kassorna. Det bör enligt motionärerna vara en allmän strävan att göra riksförsäkringsverket till en betydligt mindre central myndighet.

Utskottet instämmer i vad i propositionen anförts om ansvarsfördelningen mellan riksförsäkringsverket och försäkringskassorna. Enligt utskottets mening är motionen i viss mån tillgodosedd genom den decentralisering till försäkringskassorna som löpande genomförts och som, vilket framhålls i propositionen, skall fortgå med oförminskad intensitet. Mot denna bakgrund anser utskottet att något uttalande från riksdagens sida med anledning av motion Sf293 inte är erfordérligt.

Medelsanvisning

Vad gäller regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget B 1 Riksförsäkringsverket har detta inte föranlett något motionsyrkande och utskottet tillstyrker förslaget.

För försäkringskassornas förvaltningskostnader har medel beräknats i enlighet med ett reducerat huvudförslag, där reducering inte görs på den del av anslaget som avser lönekostnader. Försäkringskassornas personalkostnader har beräknats till drygt 2,8 miljarder kronor. I detta belopp ingår ca 53 milj. kr. för volymökningar utöver vad som erfordras för handläggningen av arbetsskadeärenden. Vidare har beräknats 40 milj. kr. för ökade administrationskostnader till följd av nya reformer. Därvid har hänsyn även tagits till ökade kostnader för den första etappen i den av regeringen i proposition 1988/89:69 föreslagna utbyggnaden av föräldraförsäkringen. Resurserna för arbetsskadehandläggning förstärks genom att en tidigare engångsanvisning

på 46 milj. kr. permanentas och genom att ytterligare medel beräknas med 41,5 milj. kr. Av de medel som beräknats för försäkringskassorna finansieras 15 % över anslaget och resterande 85 % med socialavgifter från inkomsttitel på statsbudgeten. För försäkringskassorna föreslår regeringen således ett förslagsanslag under punkt B 2 på 513 milj. kr.

I motion Sf329 av Lars Werner m.fl. framhåller motionärerna att försäkringskassornas möjligheter att uppehålla en hög servicenivå är av avgörande betydelse för att vårt socialförsäkringssystem skall fungera. Försäkringskassornas arbetsuppgifter har ständigt ökat under senare år och personalen anser att en rimlig servicenivå inte längre kan uppehållas. Särskilt besvärlig är situationen för arbetsskadehandläggningen men även inom andra områden ökar belastningen. Den i propositionen föreslagna anslagsökningen är därför helt otillräcklig. Motionärerna anser att riksförsäkringsverkets bedömning av behovet av ökade resurser till försäkringskassorna är väl underbyggd och för försäkringskassorna bör således beräknas medel med ytterligare 90,6 milj. kr.

Utskottet konstaterar att försäkringskassorna enligt regeringens förslag kommer att få ett kraftigt tillskott av medel för personalförstärkningar. Tillskottet motsvarar dock inte i alla delar vad riksförsäkringsverket har begärt. Vad gäller medel för arbetsskadehandläggningen har riksförsäkringsverket i sin anslagsframställning begärt dels att få behålla den tidigare engångsanvisningen om 46 milj. kr., dels att få ytterligare medel motsvarande ca 500 årsarbetare. Regeringen har i propositionen föreslagit, förutom att engångsanvisningen permanentas, att ytterligare medel beräknas med 41,5 milj. kr. motsvarande ca 237 årsarbetare. Utskottet har i sitt denna dag avgivna betänkande 1988/89:SfU11 om arbetsskadeförsäkringen konstaterat att handläggningstiderna vid försäkringskassorna, som när det gäller ärenden om arbetsskadesjukdomar uppgår till drygt tolv månader, är klart otillfredsställande. Mot bakgrund av de åtgärder som vidtagits i syfte att förbättra och effektivisera handläggningen av arbetsskadeärenden har utskottet emellertid ansett att utvecklingen bör avvaktas. Utskottet har därvid även beaktat att försäkringskassorna under senare år har erhållit medel för en kraftig utökning av antalet arbetsskadehandläggare. Vad gäller medelsberäkningen för budgetåret 1989/90 för detta ändamål anser utskottet att det föreslagna medelstillskottet får anses vara till fyllest. Vidare får regeringens förslag till medelstilldelning i övrigt anses tillgodose försäkringskassornas behov. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget B 2 Allmänna försäkringskassor och avstyrker bifall till motion Sf329.

Lokalkontorsnätet

Huvuddelen av den verksamhet inom försäkringskassorna som innebär kontakt med de försäkrade i form av upptagande av ansökningar angående olika försäkringsförmåner, information etc. bedrivs vid kassornas lokalkontor samt vid filialexpeditioner som finns knutna till vissa lokalkontor. I varje kommun finns minst ett lokalkontor. För närvarande finns det ca 430 lokalkontor och ett drygt trettiotal filialexpeditioner i landet.

I propositionen anges att försäkringskassornas kontorsnät vid en genomförd decentralisering bör ha en sådan förgrening att medborgarna i alla delar av landet även fortsättningsvis kan erbjudas en god service. Vidare anges att den framtida administrationen bör utmärkas av en organisation där personalen kan utnyttja teknisktöd i syfte att medverka till god service och ökad kvalitet i handläggningen av försäkringsärenden. Detta leder till slutsatsen att en rimlig minsta storlek måste föreligga hos lokalkontoren och därmed hos det befolkningsunderlag som kontoret skall betjäna. Sammanfattningsvis måste således det framtida lokalkontorsnätet bygga på kontor som har tillräcklig bärkraft att med kunnig personal och teknisktöd ge en god service i stort sett samtliga s.k. individinriktade ärenden. Dåvarande departementschefen framhåller att det i glesbygder med långa avstånd och ringa befolkningsunderlag kan behöva tas särskild hänsyn vid utformningen av lokalkontorsnätet. Liksom hittills ankommer det på styrelsen för resp. försäkringskassa att inom tilldelade ekonomiska resurser besluta om organisationen och lokalkontoren inom kassans område. Samtidigt understryks behovet av en helhetslösning på de problem som kan skönjas inom socialförsäkringsadministrationen. En sådan helhetslösning innefattar åtgärder för att effektivisera lokalkontorsstrukturen, utveckling av personalens kompetens och åtgärder för att inrikta verksamheten mot försäkringens centrala delar för att ge stadga, arbetsro och den rationella hantering av försäkringen som kan begäras av socialförsäkringsadministrationen.

Karin Israelsson m.fl. begär i motion Sf315 yrkande 3 ett tillkännagivande om att ytterligare indragningar av lokalkontor inte får ske. Motionärerna påtalar de fördelar en handläggning vid lokalkontor kan ha. I arbetsskadeärenden är t.ex. den lokala kännedomen en stor fördel och medför att handläggningstiden i ärendena kan förkortas. Vidare förbättras kontakterna mellan sjukvård, arbetsförmedling, socialtjänst och försäkringskassa när det gäller rehabiliteringsarbetet. I motion Sf359 begär Sigge Godin m.fl. ett tillkännagivande om vikten av ett vitt förgrenat kontorsnät för försäkringskassorna. Motionärerna framhåller att ett sådant nät är av betydelse även för försäkringskassornas roll i den framtida folkbokföringen.

Utskottet vill framhålla att den lokala förankringen, som är utmärkande för försäkringskassorna, är av stor betydelse för socialförsäkringsadministrationen. Det är därför viktigt att försäkringskassornas väl utbyggda lokalkontorsnät bibehålls. För att ett lokalkontor skall fylla sin funktion måste det dock ha förutsättningar att kunna erbjuda en god service. Utskottet vill därför inte utesluta att det kan förekomma att ett kontor inte har de förutsättningar som krävs. En indragning av kontoret bör dock inte komma till stånd förrän olika alternativa lösningar noga har övervägts, t.ex. om samverkan kan ske med andra offentliga inrättningar. I likhet med vad som anförs i propositionen anser utskottet att det är vederbörande försäkringskassas styrelse som i det enskilda fallet får ta ställning till lokalkontorsnätets omfattning. Som anges i propositionen skall därvid särskild hänsyn tas i glesbygder och enligt utskottets mening bör sådan hänsyn tas även när det gäller övriga lokalkontor. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att riksdagen under hösten 1987 har fattat ett principbeslut om att huvudmannaskapet för den löpande folkbokföringen den 1 juli 1991 skall föras över från

pastorsämbetena till de lokala skattemyndigheterna samtidigt som de allmänna försäkringskassorna ges en aktiv roll i folkbokföringsarbetet (prop. 1986/87:158, SkU 1987/88:2, rskr. 2). Av betydelse för detta beslut har bl.a. varit försäkringskassornas lokala förankring med ett väl förgrenat kontorsnät över hela landet och omfattande kontakter med allmänheten. En kommitté har tillkallats för att lämna förslag till den närmare utformningen av organisationen och till de åtgärder som behövs för genomförandet (dir. 1988:4). Utskottet utgår från att försäkringskassans styrelse vid utformningen av lokalkontorsnätet även beaktar de synpunkter som från riksdagens sida lagts på försäkringskassans roll i folkbokföringsarbetet. Försäkringskassans styrelse har som tidigare angivits ansvaret för utformningen av lokalkontorsnätet, men utskottet utgår från att regeringen noga följer utvecklingen.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motionerna Sf315 yrkande 3 och Sf359 inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Socialförsäkringsnämnder

I försäkringskassan avgörs vissa ärenden av socialförsäkringsnämnd. Det gäller bl.a. rätt till förtidspension, handikappersättning och vårdbidrag samt flertalet beslut i arbetsskadeärenden. Vidare skall omprövningsbeslut i sjukpenningärenden fattas av nämnd. Ärende avgörs efter föredragning av tjänsteman hos försäkringskassan. I 18 kap. 6 § AFL anges att i varje försäkringskassa skall finnas en eller flera socialförsäkringsnämnder. Regeringen beslutar hur många socialförsäkringsnämnder som skall finnas i riket och riksförsäkringsverket beslutar för varje försäkringskassa om antalet nämnder i kassan. Riksförsäkringsverket har i bilaga till sin kungörelse (RFFS 1986:15) med föreskrifter om socialförsäkringsnämnder i de allmänna försäkringskassorna angivit det antal nämnder varje försäkringskassa skall ha och vilket geografiskt område varje nämnds verksamhet skall omfatta. I kungörelsen föreskrivs vidare att, om flera socialförsäkringsnämnder har samma geografiska verksamhetsområde och ärendefördelningen inte framgår av bilagan, skall försäkringskassans styrelse bestämma hur ärendena skall fördelas mellan nämnderna. En socialförsäkringsnämnd skall enligt 18 kap. 20 § AFL bestå av ordförande och sex övriga ledamöter med sex suppleanter. Nämnden är beslutsför då minst fyra ledamöter är närvarande.

I förvaltningslagen finns föreskrifter om jäv som i försäkringskassa gäller för den som handlägger eller beslutar i ett ärende. I 11 § förvaltningslagen föreskrivs sålunda att den som skall handlägga ett ärende är jävig bl.a. om saken angår honom själv eller någon närstående, om han eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång, vidare om han har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken. Handläggaren är även jävig om det finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet, s.k. delikatessjäv. Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom skall självständigt ge det till känna.

Kenth Skärvik och Barbro Sandberg påpekar i motion Sf320 att hela socialförsäkringsnämnden i vissa fall kan hamna i en jävssituation. Som

exempel nämns fall då en av ledamöterna eller en föredragande ansöker om en socialförsäkringsförmån. Motionärerna påpekar att det saknas möjlighet att flytta ärenden till en annan socialförsäkringsnämnd. De begär en utredning av frågan om åtgärder i dessa situationer. Riksförsäkringsverket bör därefter få i uppdrag att utarbeta anvisningar om hur frågan skall kunna hanteras.

Eftersom socialförsäkringsnämnden är beslutsför med endast fyra ledamöter bör nämnden, enligt utskottets mening, i allmänhet kunna lösa ett jävsproblem genom att den jävige inte deltar i beslutet. I de fall flera socialförsäkringsnämnder har samma geografiska område kan vidare försäkringskassans styrelse besluta att en annan nämnd för samma område skall handlägga ärendet. Utskottet har noterat att riksförsäkringsverket i en uppföljning under år 1988 av socialförsäkringsnämndernas arbete har gjort en enkät till ledamöter i nämnderna, som bl.a. omfattade flera frågor om jäv (RFV redovisar 1989:3). Utskottet förutsätter att riksförsäkringsverket även i fortsättningen bevakar tillämpningen av jävsfrågorna i socialförsäkringsnämnderna. Med hänsyn till det anförda är något uttalande från riksdagens sida med anledning av motion Sf320 inte erforderligt.

Enligt 18 kap. 25 § AFL fastställs arvode och annan ersättning till ledamot av socialförsäkringsnämnd av regeringen. I beslut den 30 juni 1988 har finansdepartementet fastställt arvoden m.m. för vissa uppdrag inom socialdepartementets verksamhetsområde under budgetåret 1988/89. I beslutet anges att annan ledamot än ordförande samt suppleant i socialförsäkringsnämnd erhåller arvode med 250 kr. för månad och 300 kr. för sammanträdesdag. Vidare anges att en ledamot eller suppleant som är anställd hos stat eller kommun eller hos annan arbetsgivare får ersättning för de avlöningsförmåner som han går miste om när han är tjänstledig från sin anställning för att fullgöra uppdraget.

I motion Sf213 påtalar Karin Israelsson att arvodesreglerna missgynnar de ledamöter i socialförsäkringsnämnderna som är egna företagare. Den nuvarande ersättningen motsvarar inte det verkliga inkomstbortfallet. För att socialförsäkringsnämnderna även för framtiden skall kunna ges en bred sammansättning bör det vara ekonomiskt möjligt för egenföretagare att kunna delta, och motionärerna begär ett tillkännagivande i enlighet med det anförda.

Till en början vill utskottet erinra om att utskottet vid behandlingen av frågan om inrättande av socialförsäkringsnämnder framhöll att det är värdefullt att även egenföretagarna får delta i socialförsäkringsnämndernas arbete (se SfU 1985/86:12). Vad gäller ersättning för deras medverkan i nämnderna konstaterar utskottet att egenföretagarna enligt regeringens ovannämnda beslut endast har rätt till ett fast arvode per månad resp. sammanträde. Utskottet vill i detta sammanhang nämna att ett delbetänkande från förtroendeuppdragsutredningen för närvarande bereds inom regeringskansliet som rör frågan om ersättning för förlorad arbetsförtjänst till kommunalt förtroendevalda. I delbetänkandet (Ds 1988:46) Pengar är inte allt men ... har förtroendeuppdragsutredningen lämnat förslag till nya ersättningsregler för kommunalt förtroendevalda. Reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1992. Förslaget innebär att kommunerna blir skyldiga att

ersätta de förtroendevalda för förlorad arbetsförtjänst som de går miste om på grund av uppdraget. Inkomstförluster som vida överstiger vad som kan betraktas som normalt skall dock inte ersättas. Utredningen har avstått från att rekommendera något speciellt ersättningssystem men gett exempel på olika tänkbara metoder. I förslaget har utredningen också försökt lösa problemet med att ersätta egna företagare som visserligen drabbas av inkomstförlust på grund av förtroendeuppdraget, men där det av olika skäl kan vara svårt att beräkna förlusten. Till denna krets räknas jordbrukare, hantverkare, konstnärer, privatpraktiserande läkare, advokater, köpmän m.fl. En ersättningsform som utredningen i sådana fall visar på är en schablonersättning baserad på medelinkomsten för t.ex. en industriarbetare på orten, en viss sjukpenningklass eller ett schablonbelopp i kronor. Den ersättningsberättigade inkomstförlusten får enligt förslaget avse all tid som behövs för att ta sig mellan arbetsplatsen och förrättningslokalen och rimlig ledighet i anslutning till sammanträden för dem som har obekväma arbetstider eller säregna arbetsförhållanden i övrigt. I utredningen visas också på möjligheten för en förtroendevald att välja mellan fast ersättning och ersättning för faktisk förlorad arbetsinkomst. Som tidigare nämnts bereds förslaget för närvarande inom regeringskansliet. Civildepartementet har aviserat en proposition i frågan till den 31 mars 1989.

Utskottet anser att resultatet av ovannämnda beredning bör avvaktas och att motion Sf213 därför inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Rehabiliteringsarbetet

Försäkringskassornas rehabiliteringsansvar regleras främst i 2 kap. 11 § jämfört med 3 kap. 13 § AFL. Enligt dessa stadganden skall en försäkringskassa, i de fall ersättning för sjukhusvård eller sjukpenning utgivits för 90 dagar i följd eller då det annars föreligger skäligen anledning till det, undersöka om det föreligger behov av åtgärder som är ägnade att förkorta sjukdomstiden eller att på annat sätt helt eller delvis förebygga eller häva nedsättningen av den försäkrades arbetsförmåga. Om försäkringskassan finner att en sådan åtgärd är erforderlig, skall kassan tillse att lämplig åtgärd vidtas. Riksförsäkringsverket har i kungörelsen (RFFS 1979:1) om rehabiliteringsgrupper m.m. hos allmän försäkringskassa, utfärdat föreskrifter om samarbete mellan de olika rehabiliteringsaktörerna.

Under år 1985 tillkallade regeringen en kommitté för att göra en översyn av sjukförsäkringens regler i syfte att åstadkomma en mera aktiv och rehabiliteringsinriktad försäkring. Kommittén skulle bl.a. klarlägga ansvarsfrågorna i rehabiliteringsarbetet och ta ställning till om försäkringskassorna skall ges en mera aktiv och pådrivande roll. Kommittén, som antagit namnet rehabiliteringsberedningen, har i november 1988 överlämnat betänkandet (SOU 1988:41) Tidig och samordnad rehabilitering – Samverkansmetoder och rehabiliteringsinriktad ersättning m.m.

Rehabiliteringsberedningen föreslår i betänkandet att försäkringskassorna bör ges ett ökat administrativt och samordnande ansvar för att rehabiliteringsarbetet genomförs i varje enskilt fall. Försäkringskassan skall i det enskilda fallet

- tillse att rehabiliteringsbehovet klarläggs
- initiera rehabiliteringsåtgärder om så inte redan skett
- samordna rehabiliteringsåtgärderna
- tillse att rehabiliteringsplan upprättas och fullföljs
- följa upp rehabiliteringsplanen
- besluta om rehabiliteringsersättning
- tillse att åtgärder vidtas för en effektiv rehabilitering

Betänkandet är för närvarande föremål för remissbehandling.

Försäkringskassornas roll i rehabiliteringsarbetet har föranlett flera motionsyrkanden.

I motion Sf237 yrkande 8 av Carl Bildt m.fl. framhåller motionärerna vikten av en effektiv, samordnad rehabilitering. Samordningen är i dag bristfällig och motionärerna begär därför ett tillkännagivande om att de allmänna försäkringskassorna bör ges en samordnande roll i allt rehabiliteringsarbete. Hans Rosengren m.fl. tar i motion Sf301 yrkande 1 upp frågor om rehabilitering vid arbetsskada. Motionärerna anser att det krävs ett nära samspel mellan de individinriktade rehabiliteringsinsatserna och insatserna på arbetsplatsen. Kostnaderna till följd av arbetsrelaterade skador och sjukdomar belastar i dag flera olika parter såsom arbetsgivarna, sjukvårdshuvudmännen och socialförsäkringen. Kostnaderna skulle minska om samordningen av rehabiliteringsinsatserna ökar. De ekonomiska resurserna för rehabilitering borde därför sammanföras. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom.

Bengt Kindbom och Gunilla André redogör i motion Sf342 för vilka prioriteringar Skaraborgs läns landsting gör i hälso- och sjukvården. Bl.a. har satsningar gjorts när det gäller den förebyggande hälsovården och rehabiliteringsarbetet. Enligt motionärerna har Skaraborgsmodellen genom sin decentraliserade organisation särskilda förutsättningar för sådant arbete. Motionärerna anser därför att försäkringskassan i Skaraborgs län med sina erfarenheter av rehabilitering och landstinget med den utbyggda primärvården borde ges möjlighet att samverka i olika projekt för att uppnå bästa resursutnyttjande. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom.

I motion Sf266 yrkande 1 föreslår Carl Bildt m.fl. att varje handikappad bör erbjudas en kontaktperson vid försäkringskassan som ett led i försäkringskassans roll som rehabiliteringsorgan. Målet måste vara att ge de arbetshandikappade möjligheter till arbetsvillkor som så nära som möjligt ansluter till dem som gäller på den reguljära arbetsmarknaden. Härigenom kan antalet personer som förtidspensioneras minska.

Rehabiliteringsberedningen har i sitt betänkande lämnat förslag som rör frågor som tas upp i motionerna. Utskottet anser att beredningen av betänkandet bör avvaktas och motionerna Sf327 yrkande 8, Sf301 yrkande 1, Sf342 och Sf266 yrkande 1 bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion Sf315 yrkande 1 påtalar Karin Israelsson m.fl. att såväl sjukkontrollen som rehabiliteringsinsatserna blir lidande av den ökade arbetsbelastningen vid försäkringskassorna. Även felaktiga utbetalningar blir följd. Motionärerna anser att varje försäkringskassa bör få anställa den personal som krävs för att utföra de ålagda arbetsuppgifterna. Kostna-

dena för detta får belasta det statsbidrag som utgår för att täcka kostnaderna för sjukpenning. I realiteten kommer detta konto dock ej att belastas eftersom besparingar i försäkringssystemet kommer att göras genom att kontroll och tidiga rehabiliteringsinsatser då kan göras i såväl långa som korta sjukdomsfall. Om antalet sjukdagar minskas med två innebär detta nämligen en besparing av 2 000 milj. kr. Motionärerna begär ett tillkännagivande om vad sålunda anförts.

Även i detta sammanhang är rehabiliteringsberedningens betänkande av intresse. I betänkandet behandlas bl.a. möjligheten att använda sjukförsäkringens anslag mer flexibelt. Beredningen anser att försäkringskassan bör få disponera vissa medel för bl.a. förebyggande och uppsökande verksamhet samt för olika utredningar. Varje försäkringskassa kan t.ex. varje år få ett anslag för sådana insatser. Försäkringskassans styrelse bör besluta om hur anslaget skall användas.

Med hänsyn till att förslaget nu är föremål för remissbehandling bör enligt utskottets mening motion Sf315 yrkande 1 inte föranleda något uttalande från riksdagens sida.

I motion Sf361 framhåller Marianne Stålberg och Gustav Persson att det är angeläget att försäkringskassorna ökar sin aktivitet när det gäller förebyggande och rehabiliterande verksamhet. Motionärerna påpekar att det förslag till nytt ADB-system för socialförsäkringen som förbereds bygger på inrättande av lokala sjukförsäkringsregister som innehåller all den information som krävs för förebyggande och rehabiliterande åtgärder. Systemet kan ge impulser till handläggarna utifrån en kombination av olika faktorer såsom ålder, diagnos, yrke och sjukskrivningstid m.m. Det blir också möjligt att få en bild av de arbetsplatser där arbetsskador är vanliga. Detta skapar förutsättningar för samarbete mellan kassor, företagshälsovård och yrkesinspektionen i syfte att vidta förebyggande åtgärder. Informationen skulle även kunna utgöra ett värdefullt underlag för en eventuell differentiering av exempelvis arbetsskadeavgiften. Motionärerna begär ett tillkännagivande om fördelarna med lokala sjukförsäkringsregister.

Möjligheten att inrätta datoriserade lokala sjukförsäkringsregister berörs i propositionen i samband med frågan om utformningen av det framtida ADB-stödet. I propositionen anförts att ADB-stödet på sikt bör inriktas mot en struktur där registerhanteringen inom sjuk- och föräldraförsäkringen förläggs lokalt. Därigenom skapas förutsättningar för att mera systematiskt än hittills sammanställa information om sjukfrånvaron och dess orsaker. Detta ger i sin tur ökade möjligheter att komma till rätta med de ökande utgifterna för sjukfrånvaron.

Frågan om datorisering av lokala sjukförsäkringsregister behandlas även av rehabiliteringsberedningen. Beredningen påpekar inledningsvis att försäkringskassorna redan i dag har betydande kunskaper om vad som inom det egna kassaområdet är orsakerna till långa sjukskrivningar. Beredningen anger att ett statistiksystem av den typ som prövats inom ramen för FAS 90 med uppgifter om bl.a. arbetsställe, yrke, diagnos, sjukskrivningsförhållanden m.m. kan ge upplysning om diagnosrelaterade kostnader som härrör från sjukvård men också från försäkringskassans insatser. Systemet kan även fungera som larmsystem när en viss diagnos är överrepresenterad inom ett

yrke, på visst arbetsställe eller vid en viss typ av exposition. Beredningen anför vidare att ett sådant statistiksystem bl.a. kan ge underlag för sjukvårdens planering, ge förutsättningar för förebyggande insatser i arbetsmiljö m.m. samt ge vägledning för prioritering av åtgärder i rehabiliteringsarbetet. Vidare bör ett sådant lokalt statistiksystem innebära att varje vårdcentral får information från försäkringskassan om de sjukskrivningar läkaren genererar, t.ex. i form av antal sjukdagar, genomsnittlig sjukskrivningstid, information om långa sjukfall samt försäkringens kostnad för de aktuella sjukfallen.

Med det anförda, och då rehabiliteringsberedningens förslag nu är föremål för remissbehandling, anser utskottet att motion Sf361 inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion Sf301 yrkande 2 anför Hans Rosengren m.fl. att det vore värdefullt om en försöksverksamhet avseende rehabilitering inom belastningsskadeområdet snarast initierades och kombinerades med forsknings- och utvecklingsinsatser. Särskilt viktigt är det att studera effekterna av tidiga rehabiliterings- och behandlingsinsatser ur ett helhetsperspektiv. Även uppföljningar av resultaten är viktigt. Forskningen skall syfta till att få fram nya effektiva utrednings- och behandlingsmodeller samt att visa de ekonomiska fördelarna med tidigt insatta åtgärder. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom.

Även forskningsfrågor behandlas av rehabiliteringsberedningen i det angivna betänkandet. Beredningen redovisar vilka myndigheter och forskningsorgan som finns på rehabiliteringsområdet och vilka projekt som är aktuella i sammanhanget. Beredningen anser att ett klart behov föreligger av att forskningsprojekt och deras resultat redovisas sammanfattat, systematiskt och kontinuerligt så att de blir tillgängliga inte bara för forskare utan även för användare av olika slag. Beredningen konstaterar att någon sådan redovisning för närvarande inte finns och föreslår därför åtgärder.

Utskottet anser att beredningen av rehabiliteringsberedningens förslag bör avvaktas även i denna del. Motion Sf301 yrkande 2 bör därför avslås.

Övriga frågor

Enligt uppbördslagen är arbetsgivare skyldig att vid utbetalning av bl.a. pension göra avdrag för kvarstående skatt för föregående år. Fr.o.m. pensionsutbetalningen i januari t.o.m. utbetalningen i mars månad skall avdrag göras vid varje tillfälle med en tredjedel av kvarskatten.

I samband med pensionsutbetalningarna för november och december 1988 angav riks-försäkringsverket på utbetalningsbeskeden att avdrag för kvarstående skatt skulle komma att göras om pensionären inte senast den 10 december 1988 själv hade betalat in skatten.

I motion Sf303 av Hans Nyhage kritiserar motionären riks-försäkringsverkets rutiner rörande avdrag för kvarstående skatt. Motionären anser att en pensionär bör ha samma rätt som en löntagare att slippa avdrag för kvarskatt om han själv betalar in skatten senast den 31 december. Om det inte är tekniskt möjligt att fristen sätts till den 31 december bör riks-försäkringsverket i stället göra kvarskatteavdrag först fr.o.m. februari månad. Motionären

begär ett tillkännagivande härom.

Utskottet har förstäelse för att den pensionär som först en bit in i december månad och i många fall efter den 10 december fick sin slutliga skattsedel var missnöjd med den tidsfrist som riks försäkringsverket hade angivit för inbetalning av kvars skatten. Vid det senaste årsskiftet skulle riks försäkringsverkets pensionsdatabas uppdateras med uppgifter om betald kvarstående skatt natten efter den 23 december 1988. Utskottet har erfarit att en pensionär, som själv betalade in sin kvarstående skatt, inte behövde vidkännas kvars katteavdrag på januaripensionen om vederbörande senast den 23 december 1988 visade upp kvitto på inbetalningen vid försäkringskassan. Utskottet anser att denna möjlighet att göra egen inbetalning av kvars skatten t.o.m. den 23 december 1988 tillgodoser den enskildes intressen så långt det är möjligt. Vad gäller motionärens förslag att avdrag för kvarstående skatt skall göras först vid februariutbetalningen vill utskottet erinra om att enligt kungörelse (1968:97) om skatteavdrag i vissa fall från folkpension m.m. får kvarstående skatt, under förutsättning att skatten kan betalas in senast vid den tidpunkt som riksskatteverket bestämmer, dras från pension vid utbetalningstillfällena i februari, mars och april. Denna bestämmelse gäller fr.o.m. den 1 januari 1987. Utskottet har erfarit att riks försäkringsverket under en tid har prövat att förskjuta kvars katteavdraget en månad men att detta inte fallit väl ut. En förskjutning förutsätter även att riksskatteverket medger att skatten får inlevereras vid senare tidpunkt. Någon dispens i detta avseende finns för närvarande inte. Utskottet anser mot denna bakgrund att det varken är lämpligt eller möjligt att förskjuta kvars katteavdraget på sätt motionären föreslår.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Sf303.

Rätt till tilläggspension grundas på inkomst av förvärsarbete. För varje år fastställer skattemyndigheten storleken av pensionsgrundande inkomst för varje försäkrad. Försäkringskassan tillgodoräknar därefter försäkrad pensionspoäng för varje år sådan inkomst har fastställts. Tilläggspensionen i form av ålderspension beräknas sedermera i princip på medeltalet av de femton högsta pensionspoängtalerna. Storleken av den utgående pensionen påverkas även av andra faktorer såsom om vederbörande inte har tillgodoräknats pensionspoäng för minst 30 år, inberäknat s.k. vårdår.

I motion Sf231 av Ewa Hedkvist Petersen och Monica Öhman föreslås att den enskildes aktuella pensionspoäng årligen skall redovisas på den slutliga skattsedeln. Detta skulle underlätta för den enskilde att i tid planera sin ekonomiska situation. Av samma skäl anser Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. i motion Sf300 att det på den slutliga skattsedeln skall finnas uppgift om vederbörandes pensionspoäng samt uppgift om högsta medelpoäng.

Som ovan nämnts är storleken av pensionen beroende av många olika faktorer. Utskottet är därför tveksamt till värdet av en löpande uppgift om vederbörandes pensionspoäng. Som utskottet framhållit vid behandling av frågan under föregående riksmöte (se SfU 1988/89:19) har alla försäkrade möjlighet att vända sig till försäkringskassan för att få ett preliminärt besked om den framtida pensionens storlek. Utskottet vill även erinra om att riks försäkringsverket sedan några år tillbaka sänder ut individuell information till försäkrade i vissa åldersgrupper om intjänade pensionspoäng, den

framtida pensionens storlek m.m. Under kommande år avser riks försäkringsverket att sända sådan information till försäkrade som fyller 50, 55, 60 eller 63 år. Mot bakgrund av vad sålunda anförts avstyrker utskottet motionerna Sf231 och Sf300.

I motion Sf220 av Britta Bjelle tar motionären upp frågan om de olika rabatter pensionärer kan få. Motionären påpekar att en ålderspensionär med ett vanligt ID-kort kan styrka sin pensionsålder, medan sjuk- och förtidspensionärer måste uppvisa själva beslutet om pension där även pensionsbelopp m.m. anges. Motionären anser att ett särskilt pensionsbevis borde utfärdas automatiskt för dessa grupper. En enkel lösning kunde vara att nedre delen av pensionsbeslutet innehöll vissa uppgifter som kunde avskiljas som en talong. Motionären begär ett tillkännagivande i frågan.

Utskottet har erfarit att försäkringskassorna på begäran utfärdar pensionsbevis avsett att uppvisas vid SJ. Detta görs i enlighet med ett avtal med SJ, och SJ ersätter försäkringskassan för detta arbete. I fråga om ett mer generellt pensionsbevis förutsätter utskottet att riks försäkringsverket inom det löpande arbetet överväger den ur olika aspekter lämpligaste utformningen av pensionsbesluten. Något uttalande från riksdagens sida är emellertid inte nödvändigt med anledning av motion Sf220.

I motion Sf224 yrkande 2 av Görel Thurdin m.fl. anför motionärerna att det är viktigt att människor får en riktig information när de har problem med svåra sjukdomar i familjen. Motionärerna anser därför att det är angeläget att socialdepartementet tar initiativ till en utökad information i frågor som rör samhällets trygghetssystem för dessa grupper. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom.

Det ankommer på riks försäkringsverket och försäkringskassorna att se till att allmänheten får en tillfredsställande service och information om trygghetsanordningarna. Enligt utskottets uppfattning är den omfattande information som lämnas av hög kvalitet. Motion Sf224 yrkande 2 bör därför inte föranleda något uttalande från riksdagens sida.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *ansvarsfördelningen mellan riks försäkringsverket och försäkringskassorna*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf293,

2. beträffande *anslag till riks försäkringsverket*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100, bil. 7, punkt B 1 till *Riks försäkringsverket* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 400 724 000 kr.,

3. beträffande *anslag till allmänna försäkringskassor*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100, bil. 7, punkt B 2 och med avslag på motion 1988/89:Sf329 till *Allmänna försäkringskassor* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 513 000 000 kr.,

4. beträffande *försäkringskassornas kontorsnät*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf315 yrkande 3 och 1988/89:Sf359,
5. beträffande *jävssituation*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf320,
6. beträffande *arvodering av ledamöter i socialförsäkringsnämnd*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf213,
7. beträffande *försäkringskassornas rehabiliteringsarbete*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf237 yrkande 8, 1988/89:Sf301 yrkande 1, 1988/89:Sf342 och 1988/89:Sf266 yrkande 1,
8. beträffande *sjukförsäkringsanslaget*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf315 yrkande 1,
9. beträffande *lokala sjukförsäkringsregister*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf361,
10. beträffande *forskning på rehabiliteringsområdet*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf301 yrkande 2,
11. beträffande *inbetalning av kvarskatt*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf303,
12. beträffande *pensionspoäng på skattsedeln*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf231 och 1988/89:Sf300,
13. beträffande *pensionsbevis för förtidspensionär*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf220,
14. beträffande *information till kroniskt sjuka*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf224 yrkande 2.

Stockholm den 21 mars 1989

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Gullan Lindblad (m), Börje Nilsson (s), Karin Israelsson (c), Lena Öhrsvik (s), Margit Gennser (m), Nils-Olof Gustafsson (s), Ingegerd Elm (s), Margareta Persson (s), Hans Dau (m), Barbro Sandberg (fp), Rune Backlund (c), Margó Ingvardsson (vpk), Ragnhild Pohanka (mp), Maud Björnemalm (s), Christina Pettersson (s) och Maria Leissner (fp).

Reservationer

1. Anslag till allmänna försäkringskassor (mom. 3)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "motion Sf329." bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att försäkringskassornas arbetsuppgifter under

senare år ständigt har ökat. Särskilt besvärlig är situationen när det gäller handläggningen av arbetsskadeärenden, men även när det gäller utbetalning av sjukersättning är handläggningstiderna orimligt långa. På grund av den stora arbetsbelastningen har försäkringskassans möjlighet att kontrollera utbetalda belopp minskat. För att försäkringskassorna skall kunna uppehålla en hög servicenivå anser utskottet att försäkringskassorna bör tillföras mer medel än vad som föreslås i propositionen. Enligt utskottets mening är riksförsäkringsverkets bedömning av behovet av ökade resurser väl underbyggd, och för försäkringskassorna bör därför i enlighet med vad som anförs i motion Sf329 beräknas ytterligare 90,6 milj. kr. Riksdagen bör således till Allmänna försäkringskassor anvisa ett förslagsanslag av 603 600 000 kr.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *anslag till allmänna försäkringskassor*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Sf329 och med anledning av proposition 1988/89:100, bil. 7, punkt B 2 till Allmänna försäkringskassor för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 603 600 000 kr.,

2. Arvodering av ledamöter i socialförsäkringsnämnd (mom. 6)

Gullan Lindblad (m), Karin Israelsson (c), Margit Gennser (m), Hans Dau (m) och Rune Backlund (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Till en" och på s. 9 slutar med "riksdagens åtgärd." bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att de ledamöter i försäkringskassornas socialförsäkringsnämnder som är egenföretagare inte erhåller samma ekonomiska kompensation för sitt uppdrag som övriga ledamöter. Enligt utskottets mening är det viktigt att nämnderna får en så bred sammansättning som möjligt, och som utskottet tidigare har framhållit är det värdefullt att även egenföretagarna deltar i nämndernas arbete. För att detta skall bli möjligt måste dock även en egenföretagare få ersättning för sitt inkomstbortfall. Vad utskottet sålunda anfört bör med bifall till motion Sf213 ges regeringen till känna.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *arvodering av ledamöter i socialförsäkringsnämnd*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Sf213 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Försäkringskassornas rehabiliteringsarbete (mom. 7)

Gullan Lindblad, Margit Gennser och Hans Dau (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Rehabiliteringsberedningen har" och slutar med "riksdagens åtgärd." bort ha följande lydelse:

I dag är många samhällsorgan engagerade i rehabiliteringsarbetet. Efter- som samordningen ofta är bristfällig försenas rehabiliteringen, vilket leder

till långa sjukskrivningar och minskar patientens motivation för rehabilitering. För att effektivisera rehabilitering bör försäkringskassan enligt utskottets mening ges en samordnande roll i rehabiliteringsarbetet. Utskottet anser vidare att varje arbetshandikappad person bör få en särskild kontaktperson vid försäkringskassan när det gäller rehabiliteringen. Vad sålunda anförts bör riksdagen med bifall till motionerna Sf237 yrkande 8 och Sf266 yrkande 1 ge regeringen till känna.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. *beträffande försäkringskassornas rehabiliteringsarbete*
att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Sf237 yrkande 8 och 1988/89:Sf266 yrkande 1 samt med anledning av motionerna 1988/89:Sf301 yrkande 1 och 1988/89:Sf342 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

4. Sjukförsäkringsanslaget (mom. 8)

Karin Israelsson och Rune Backlund (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "Även i" och slutar med "riksdagens sida." bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att försäkringskassornas arbetsuppgifter ständigt har ökat under senare år. Handläggningstiderna för utbetalning av sjukersättning och andra förmåner är orimligt långa. Försäkringskassans möjligheter att göra sjukkontroll har minskat. Utskottet anser att försäkringskassorna för att kunna uppehålla en hög servicenivå skall få anställa den personal som man behöver för att utföra de ålagda arbetsuppgifterna. Kostnaderna för detta bör få belasta det statsbidrag som utgår för kostnaderna för sjukförsäkringen. Eftersom försäkringskassorna då får möjlighet att göra kontroll av systemet och därigenom tidigt kan sätta in rehabiliteringsinsatser kommer kostnaderna för sjukförsäkringen att minska. Härigenom finansieras försäkringskassornas personalförstärkningar. Med bifall till motion Sf315 yrkande 1 bör detta ges regeringen till känna.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. *beträffande sjukförsäkringsanslaget*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Sf315 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

Särskilt yttrande

Arvodering av ledamöter i socialförsäkringsnämnd

Ragnhild Pohanka (mp) anför:

De ledamöter i försäkringskassornas socialförsäkringsnämnder som är egenföretagare erhåller i dag inte samma ekonomiska kompensation för sitt uppdrag som övriga ledamöter. Jag anser att det är viktigt att nämnderna får en så bred sammansättning som möjligt, och även egenföretagare bör därför

få ersättning för sitt verkliga inkomstbortfall. Med hänsyn till att frågan om ersättning för förlorad arbetsförtjänst till kommunalt förtroendevalda för närvarande bereds inom regeringskansliet avstår jag dock från att yrka bifall till motion Sf213.

1988/89:SfU10